

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 128/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti WIBAX, spol. s r. o., Vrakunská 29, Bratislava, podanej advokátskou kanceláriou Jarabica, s. r. o., v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Martin Jarabica, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv a slobôd zaručených v čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na slobodný výkon povolania podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom a práva na verejné prerokovanie vecí podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv a slobôd podľa čl. 13, čl. 14 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 23 C 170/2014-60 z 11. júna 2015, uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 23 C 170/2014-75 z 10. mája 2016, uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co 347/2015-68 z 30. septembra 2015 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 386/2016-77 z 31. augusta 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti WIBAX, spol. s r. o., o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti WIBAX, spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich v záhlaví označených základných práv a slobôd zaručených Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a Dodatkovým protokolom k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 23 C 170/2014-60 z 11. júna 2015, uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 23 C 170/2014-75 z 10. mája 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenia okresného súdu“), uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co 347/2015-68 z 30. septembra 2015 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 386/2016-77 z 31. augusta 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenia krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti, no najmä jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 8. mája 2014 na okresnom súde návrh na obnovu konania. V súvislosti s týmto konaním podala žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, o ktorej okresný súd rozhodol uznesením č. k. 23 C 170/2014-60 z 11. júna 2015 tak, že jej oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky uznesením č. k. 14 Co 347/2015-68 z 30. septembra 2015 rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Po tom, ako uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, vyzval okresný súd sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na obnovu konania vo výške 99,50 € podľa položky 16 sadzobníka súdnych poplatkov. Keďže sťažovateľka výzvu nerešpektovala

a v stanovenej lehote súdny poplatok nezaplatila, okresný súd konanie o návrhu na obnovu konania uznesením č. k. 23 C 170/2014-75 z 10. mája 2016 zastavil. Krajský súd aj toto rozhodnutie okresného súdu uznesením č. k. 4 Co 308/2016- 86 z 31. augusta 2016 potvrdil.

3. Sťažovateľka nasmerovala svoju sťažnosť voči všetkým označeným rozhodnutiam, ktoré považuje za nesprávne. Dôvodí, že *„jej okresný a krajský súd svojim postupom opakovane znemožnili, aby si uplatnila svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej základných práv“*. Uvádza, že krajský súd uznesením, ktorým potvrdil rozhodnutie okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, síce *„uznal finančnú situáciu sťažovateľky, ale zle ju právne posúdil v zmysle dodržovania základných práv sťažovateľky a v závere uznesenia jej neposkytol poučenie o mimoriadnom opravnom prostriedku formou dovolania“*. Okrem toho rozhodnutiam krajského súdu vyčíta, že *„sú vnútorne rozporné, keď na jednej strane svojho uznesenia krajský súd uvádza, že sťažovateľka nemá žiadne finančné prostriedky, ale napriek tomu považuje postup okresného súdu za relevantný.“* Zovšeobecňuje a zastáva názor, že *„súdne poplatky musia byť posúdené v súvislosti s osobitnými okolnosťami prípadu – vrátane platobnej schopnosti účastníka sporu – aby sa určilo, či má ešte právo na prístup k súdu. Súdy by mali zabezpečiť, aby potreba financovania spravovania spravodlivosti nebránila v práve na prístup k súdu. Prílišný formalizmus sa týka osobitne prísnych výkladov procesných pravidiel... ktoré ju zbavili jej práva na prístup k súdu, lebo iba povolenie obnovy konania č.k. 8C/278/2004 a rozhodnutie v ňom môže priniesť naplnenie základného práva sťažovateľky na spravodlivý proces...“*. Preto sa sťažovateľke javí *„ako nesprávne zastavenie konania pre nezaplatenie súdnych poplatkov, ako aj predchádzajúce nepriznanie oslobodenia... od súdnych poplatkov“*.

4. Zároveň uviedla, že *„termíny pre podanie mimoriadnych opravných prostriedkov, dovolania a ústavnej sťažnosti bežia súbežne a sú zhodné“*, preto *„podala dňa 23. januára 2017 aj dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky“*.

5. Na tomto základe sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uzneseniami okresného súdu a krajského súdu boli porušené jej v záhlaví označené

základné práva a slobody podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu, tieto uznesenia zrušil a vrátil okresnému súdu, resp. krajskému súdu na ďalšie konanie, priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 € a náhradu trov konania.

II.

6. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

9. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí vyplývajúcich z § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 53 zákona o ústavnom súde. V tejto súvislosti ústavný súd stabilne pripomína, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti

týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je následne viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

10. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa návrh na začatie konania ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

11. V posudzovanom prípade ústavný súd zistil, že sťažnosť, ktorá bola doručená ústavnému súdu, nie je vôbec podpísaná, a to ani sťažovateľkou (jej štatutárnym orgánom), ani jej zvoleným právnym zástupcom. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažnosť napriek tomu, že sťažovateľka je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom – advokátom, nespĺňa zákonom predpísané náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ďalším nedostatkom sťažnosti je neakceptovateľné splnomocnenie, ktoré sťažovateľka predložila pre účely tohto konania pred ústavným súdom. Ide o kópiu plnej moci, nie originál. Okrem toho jej obsah vôbec nekorešponduje s petitom sťažnosti. Na základe uvedeného ústavný súd nemohol akceptovať predložený dokument preukazujúci povinné zastúpenie v konaní pred ústavným súdom a konštatuje, že sťažovateľka nespĺnila ani povinnosť v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Pretože predmetná sťažnosť v predloženej podobe neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje zákon o ústavnom súde, a síce oprávnenou osobou podpísaný návrh na rozhodnutie vo veci samej, ako aj akceptovateľné splnomocnenie, ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

13. V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd pripomína, že tieto nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). V nadväznosti na uvedené si ústavný súd dovoľuje poukázať na to, že advokát zastupujúci svojho klienta pred ústavným súdom je v súlade s § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať klientove práva a záujmy. Tieto zákonom ustanovené povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08).

14. Avšak aj v prípade, že by sťažovateľka vytýkané nedostatky sťažnosti odstránila, musela by byť jej sťažnosť ako celok odmietnutá. Pozornosti ústavného súdu totiž neušlo, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti rozhodnutiam okresného súdu opravné prostriedky, o ktorých rozhodol krajský súd, ktorý bol zároveň povinný v prípade zistenia zásahu prvostupňového súdu do základných práv alebo slobôd sťažovateľky týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaniach sťažovateľky vylučuje právomoc ústavného súdu, a preto vo vzťahu k uzneseniam okresného súdu ide o sťažnosť, na ktorej prerokovanie nemá ústavný súd právomoc. Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 14 Co 347/2015-68 z 30. septembra 2015, ktoré (v spojení s uznesením okresného súdu č. k. 23 C 170/2014-60 z 11. júna 2015, pozn.) nadobudlo právoplatnosť 4. decembra 2015, ide o sťažnosť podanú oneskorene, pretože bola podaná po viac ako dvoch mesiacoch od právoplatnosti rozhodnutia (§ 53 ods. 3

zákona o ústavnom súde). Napokon, vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 4 Co 308/2016-86 z 31. augusta 2016 vzhľadom na podanie dovolania by musela byť sťažnosť sťažovateľky odmietnutá pre predčasnosť, keďže o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľky bude rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Ústavný súd zaujal názor (podobne napr. III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 7/2014 a iné), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. V prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). V prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľka k dispozícii podanie sťažnosti ústavnému súdu, už iba čo sa týka tohto rozhodnutia, za obvyklých podmienok.

15. Na tomto mieste ústavný súd dáva do pozornosti sťažovateľky, že ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05) a jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05), ani nezisťuje skutkový stav. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecných súdov môže byť opodstatnená len v prípade nezlučiteľnosti ich rozhodnutí s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle už citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti (bod 12) bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2017